

Н. Мутазаки, д-р наук, проф. (*Університет Хасана II, Айн-Шок, Королівство Марокко*)

А.І. Переверзева (*ХДУХТ, Харків*)

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Вирішення задач систематичного підвищення ефективності управління оборотними активами ґрунтується на результатах аналізу їх наявності та ефективності використання в процесі економічної діяльності. Відтак, розробка варіантів управлінських рішень щодо оборотних активів потребує системного підходу до реалізації аналітичних процедур і використання сучасного інструментарію аналізу, доцільність і послідовність застосування якого під час підготовки аналітичної інформації для управління має відповідати цілям, завданням і напрямкам аналізу, а також забезпечувати ефективність реалізації аналітичних процедур на всіх етапах аналітичного процесу.

Лаконічність, зрозумілість та достовірність результатів аналізу ефективності управління оборотними активами підприємства визначаються змістовним наповненням методики його проведення. Під методикою аналізу ефективності управління оборотними активами пропонуємо розуміти чітко визначену послідовність реалізації аналітичних процедур із залученням відповідного методичного інструментарію (способи; методи) з метою забезпечення пошуку потенційних можливостей підвищення ефективності формування і використання оборотних активів підприємства. З огляду на це основними задачами аналізу ефективності управління оборотними активами підприємства є:

- дослідження динаміки оборотних активів за загальним обсягом, складом та структурою (у діючих та зіставлених умовах);
- аналіз динаміки окремих видів оборотних активів
- аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства в цілому і у розрізі окремих їх видів;
- кількісна оцінка найважливіших факторів, які впливають на зміну показників наявності та ефективності використання оборотних активів підприємства;
- визначення основних джерел формування оборотних активів і оцінка їх достатності та напрямків використання;
- пошук внутрішньогосподарських резервів підвищення

ефективності використання оборотних активів підприємства;

– розробка заходів щодо впровадження виявлених резервів у практичну діяльність підприємства.

Інформаційною базою проведення аналізу ефективності управління оборотними активами в підприємствах торгівлі є інформація, наведена у формах бухгалтерської звітності № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», статистичної звітності № 1 торг «Звіт про товарооборот», а також оперативна інформація про склад товарообороту за формами розрахунку, склад дебіторів, обсяги, термін та причини виникнення дебіторської заборгованості, достатність формування товарних запасів, рух грошових активів тощо.

Для оцінювання ефективності управління оборотними активами підприємств формується система показників, яка дозволить дати характеристику наявності й рівню їх використання оборотних активів виходячи з їх ролі та призначення для забезпечення безперервності й безперебійності процесу реалізації товарів та послуг, зниження собівартості й збільшення прибутку. На нашу думку, у цю систему повинні входити показники оборотності, рентабельності й відносного вивільнення або залучення активів у господарський оборот підприємства.

З метою виявлення внутрішньогосподарських резервів раціонального формування і використання оборотних активів слід здійснювати кількісну оцінку впливу чинників на зміну показників наявності, оборотності та рентабельності оборотних активів в цілому і за окремими їх видами, а також оцінювати вплив показників оборотності і структури оборотних активів на зміну обсягів реалізації товарів, стан розрахунків і рівень платоспроможності підприємства. Такі дослідження передбачають застосування традиційних повні ланцюгові підстановки, абсолютні і відносні різниці та ін.) та економіко-математичних прийомів економічного аналізу.

Для інтерпретації взаємозв'язку між показниками оборотності і рентабельності та результатів факторного аналізу ефективності використання оборотних активів пропонуємо використовувати матрицю інтегральної оцінки. На її підставі можна виявити резерви подальшого підвищення рентабельності оборотних активів підприємства за рахунок – або прискорення їх оборотності, або підвищення рентабельності операційної діяльності, або одночасного зростання цих показників. Крім того, її можливо використовувати для оцінки якості управління оборотними активами та розробки рекомендацій щодо підвищення ефективності цього процесу.